

E L D A V A N T A L D E

U

na vida prou llarga per haver-la viscuda sota règims de dictadura i de democràcia, alternant-los amb períodes de mitja oligarquia i mitja llibertat, proporciona elements de judici que es presten a conclusions en ferm.

En el meu cas, podria dir que n'he vistes gairebé de totes. Hi poso aquest *gairebé* a causa dels desconcerts que es van acumulant amb el pas dels anys. Ratlles amunt hauria hagut de tenir la mateixa precaució en referir-me a *conclusions en ferm*, perquè de debò que val més no precipitar-se a voler establir resultats definitius.

Però al capdavant cadascú és lliure —i potser en té l'obligació— d'aportar el seu testimoniatge, d'acord

amb experiències personals. I ara em sento inclinat a comunicar una impressió que em sembla avalada pels fets: les democràcies són molt més divertides que les dictadures. Això de més a més, per a afegir-ho al conjunt de superioritats indiscutibles a favor de la llibertat.

Les dictadures són mortalment avorrides. Com que només permeten una opinió, l'oficial, fan impossible l'esplai de les controvèrsies i el conjunt social hi perd molt, perquè no sols de por viu l'home. En els règims totalitaris hi passa de tot, però com que no es pot parlar de quasi res, prenen l'aparença d'una bassa d'oli, on el de menys és l'oli. La premsa, sota el control de censures fèrries, és ensopida i la gent s'acostuma a no llegir, un vici que es converteix fàcilment en malaltia crònica i, a vegades, inguarible.

Amb les democràcies, en canvi, bona diferència hi ha. Ja fa temps que n'estic convençut, però m'ho ha reafirmat una conversa a la qual vaig assistir encara no fa un parell de dies. En el transcurs d'una reunió familiar,

una de les meves filles va preguntar a l'altra: —En Ruiz Mateos, és a la presó o al carrer?

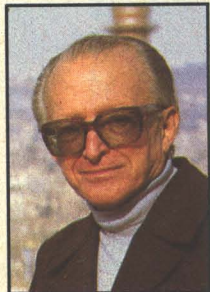
—Em sembla que es va escapar abans d'ahir... —respongué la interpellada.

—Sí, però tinc entès que el van tornar a agafar de seguida —suggerí la primera.

Un dels meus néts va intervenir-hi explicant que l'home s'havia escapat tot just arran de la segona o tercera detenció, però que li seguien la pista de prop i el tornarien a enxampar d'un moment a l'altre. El resultat era que ningú de nosaltres no sabia ben bé l'estat exacte de la qüestió, tot i que no es cansen de dir-nos que es tractava d'un episodi que ens costaria molts milers de pessetes a cada ciutadà. “Les revistes del cor en donen tota mena de detalls”, digué un dels parents pertanyents a la branca femenina.

Ens hem anat lliurant al costum, alarmanant si bé es mira, de tenir engegat el televisor mentre parlem d'altres coses, sobretot per no perdre'ns —diem— els noticiaris. No fos cas que ens passés per alt alguna cosa... En aquella ocasió (durant la trobada de família), es van ocupar del joier que feia de confident de la policia i, alhora, de còmplice dels lladres. Es debatia el punt d'unes armes curtes proporcionades als delinqüents, en una combinació maquiavèlica entre les autoritats i el comerciant en joiers. Un dels policies deia que era una pràctica no pas insòlita (una rara astúcia), facilitar armes als lladres, perquè això els temptava a delinquir i així els podien agafar amb una evidència a les mans altament comprometedora. “Ostres!”, exclamà un dels membres més joves del clan familiar, resumint l'estat d'esperit general que ens havia deixat la notícia.

Tot seguit, aparegué en pantalla el president del govern central, socialista, que criticava dolgudament el sindicat —també socialista— que havia convocat una vaga contra el govern socialista. El president, amb un mig somriure amarg, acusava els sindicalistes “d'esllavissar-se cap al roig”. Estic segur que ho vam pensar tots, però ningú no va tenir esma de dir que, fa cosa de no res, era el color preferit pels socialistes.

Divagar no costa res

P E R E C A L D E R S